

სახალხო ფურცელი

საქართველოს
გაზეთის № 217

№ 217

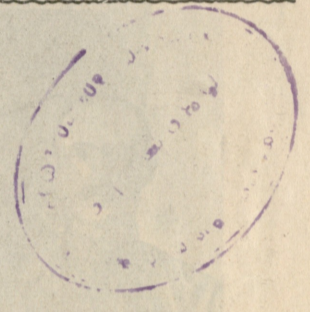
ლაგატივის № 39

კვირა, 22 თებერვალი 1915 წ.

სახალხო თეატრი საზურთალოზე

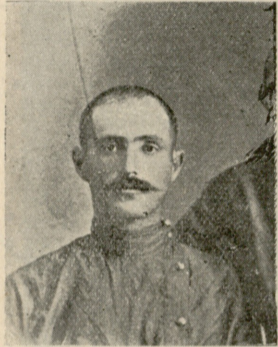
თეატრის შენობა. ხალხი შეგროვილია თეატრის კურთხევის გამო.

თეატრის წინა ფარდა.

გამგეობა და სარევიზიო კომისია.
წინა რიგში სხედან გამგეობის წევრები, უკანაში—სარევიზიო
კომისიისა.

ჯ.-კ. ივანე ავალიშვილი (დაპირილია)

გორის ლაზარეთი № 1

მოწყალეების დებს შუა ზის დაპირილი ჯარის-კაცი იოსებ ჩუბინიძე. სდგანან მარცხნიდან მარჯვნივ: თ. მაკალატი, ე. მუჯირიშვილი, ვ. ნანიშვილი, ე. კაპანაძე და ქ. ტატიშვილი.

ჯ.-კ. ბაგრატ ოქროპირიძე (დაპირილია)

გერცხლით სნეული

(შემდეგი *)

სხვა გარემოებაც იყო, რომელმაც ჩააფიქრა ქაბუჯი: მთელი ორი წელიწადი ეძება ტიმოთემ თავისი გუნების საცოლე და არ იქნა ვერ მიაგნო. მისი ოცნებით ქალი უთუოდ მდიდარი უნდა ყოფილიყო, დიდი მზითვიანი. მამულს ისე არ ეტანებოდა ტიმოთე, როგორც ფულს. სასწავლებელშივე იმ დასკვნამდის მისულიყო ახალგაზრდა, რომ ცხოვრებაში მხოლოდ ფულია ერთად-ერთი საიმედო ძალა, მარტო იგია მარჯვედ მატარებელი ნავი მღელვარე ზღვაზე სიცოცხლისა. დაბადებიდან კაყოლილი ხარბი გული, ბატონკაცური მიდრეკილება აქეთკენ ეზიდებოდნენ ახალგაზრდას, უზრუნველ და კმაყოფილ ცხოვრებისაკენ. სწავლას ის მხოლოდ ქონების მოსაპოვებელ სახსრად ახსნავდა; სწავლის მწარე ძირს მისთვის სცოხნიდა ის, რომ კენწეროში სიტკბო ეგემნა, ნივთიერი სიტკბო ხელშესახები.

— სწავლა თვით სწავლისათვის, განათლება თვით განათლებისათვის! აი რას უნდა მივესწრაფებოდეთ ჩვენ სასწავლებელში. როგორ შეიძლება სწავლა აქ მხოლოდ კარგ ნიშნისათვის და ცხოვრებაში ფუფუნების მოსაპოვებლად?! ნუ თუ თვით ჭეშმარიტების შეგნება და გონების წყვდიადის განფანტა თავისთავად არ ავამალლებს შენ, არც სიამოვნებას გაგრძობინებს დაუფასებელს? ნუ თუ არ გიტაცებს ის სანეტარო ციაგი, რომელიც მოსჩანს ყოველ მეცნიერების ფარგალში და ძლიერად არ გიწვევს, უფრო გააძლიერო ის ნათელი საუკუნო საკუთარის შენის შრომითაც?

— მეცნიერება თვით მეცნიერებისათვის, ზნეობა თვით ზნეობისათვის, სიმშვენიერე თვით სიმშვენიერისათვის! გულუბრყვილო ცნებებია დაძველებული. იქნება გგონია, რომ ან ჭეშმარიტებას, ან სიკეთეს, ან სიმშვენიერეს თავისთავად აქვს ღირებულება, რომ იგი მხოლოდ თავის არსებაში ჰპოულობს კმაყოფილებას?

— სწორედ ეგრეა და ეგრეც უნდა იყოს!

— არა! ყველაფერს ამ სოფლად მხოლოდ შედარებითი ღირებულება აქვს, ყოველივე იმდენად არის საფასური, რამდენადაც იგი სახმარია და ემსახურება პიროვნების კეთილდღეობას, საკუთარს შენს სიკეთეს თვალსაჩინოს. საუკეთესო შავირდად რომ ითვლები და რაღაც უნიადგო შეხედულება შეგიმუშავებია, შენა გგონია მაგ აზრებით საუკეთესოდ იცხოვრებ და კმაყოფილი იქნები? სრულებითაც არა! როგორც ეხლა ჩამოგლეჯია ე ხალათი და ფარა არა გაქვს ჩექმა დაიკერო, ისეც მერე იქნები, ცხოვრებაში. გირჩევ, ეხლავე დაახურდაო შენი სიბრძნე და გაკვეთილები აიღო სადმე, რომ კუჭი გაიძლო.

— პური მაქვს და სხვა არც მინდა რამ, ოღონდ კი მივსწვდე იმ ჭეშმარიტებას, რომელსაც თითქო ვხედავ შორიდან ბუნდით მოსილ არეში. ვიკითხამ, ვისწავლი, განვფანტავ ბნელს გონებას, მივსწვდები იმ ნათელს დაუშრეტელს და გაღმოვიტან კაცთა ბნელ ყოფაში, როგორც შესძლო ეს ოდესმე პრომეთეოზმა...

— რომელიც აგერ მშვიერ-მწყურვალ მიჯაჭულია ცივს კლდეზე და ორბი სინანულისა უბღღვინის შიშველ მკერდს! მერწმუნე, ერჩივნა თითონ ებღღვნა სხვისათვის გულ-ღვიძლი და სხვისთვის არ მიეშვირნა გული დასალახვრად.

— ეჰ, რა გელაპარაკო: ჩვენი ცხოვრების გზები სხვა და სხვა მხარეს მიისწრაფებიან.

— და შენს ბილიკზე ბევრი ჯანგარია ამოსული, ხოლო ჩემი გზა მოკირწყლულია, მშრალი და საამო სავალი, ეუბნებოდა ტიმოთე თავის ამხანაგს.

და დარწმუნებული იყო, რომ ვისაც თლილი ქვით მოოქვილს შარახედა ჰსურს სიარული, სალი გული უნდა ჩაიდოს მკერდში, ყოველ თბილ და ლბილ გრძნობათაგან გაცილილ-გახვეწილი, ალმასივით ცივი და გამპობი. მიზანი ამართლებს საშუალებას! განსაზღვრილ მიზნის მისაღწევად ყოველივე საშუალება ხელსაყრელია! ამ შეხედულობით გამოვიდა ტიმოთე სასწავლებლიდან და იმედი ჰქონდა, მალე განახორციელებდა თვის მისწრაფებას. დასაწყის ნაბიჯად ამ გზაზე ქაბუჯმა დაისახა მდიდარი ცოლის შერთვა და იწყო ამგვარ სასძლოთა თვალთერება, მაგრამ მისი სურვილის განხორციელება არც ისე ადვილი აღმოჩნდა: პირველივე ცდა ამ სავალზე ვერ გამოდგა კარგად მოზომილი და ამან შეაკრთო ახალგაზრდა, შეაფიქრა.

რას მოიფიქრებდა ტიმოთე, რომ განათლებულ ვაჟს, თვალდასა და ტანად გაუძნელდებოდა ფულიანი ქალის შოვნა. ქალი ბევრი ეძლეოდა, მაგრამ სულ ღარიბები. ჰქონდა ზოგს მზითვეიც. სათქმელად კი არ ღირდა: რაღაც სამოც-ოთხმოცი თუმანი! ეს ერთი პეშვი ფარა როგორ დაიჭერდა იმ ძირითადი თანხის ალაგს, რომელზედაც უნდა ამოეშენებინა ტიმოთეს თავისი კეთილდღეობის სვეტთაგანი?! ამ ძებნაში იყო, რომ საშინელი სირცხვილიცა ჰამა ტიმოთემ. მადლობა ღმერთს, რომ ეს ამბავი მხოლოდ მან იცოდა, სოფლამდის ვერ მიეხწია ამ ხმას: ტიმოთე ქალაქში გაეცნა მდიდარ მოხელის ერთად-ერთს ასულს. ჯერ შორიდან ეტრფოდა მას რაინდულად, მერე გარდაუშალა მას მოსიყვარულე გული თვისი გარნა სახტად დარჩა.

— თუ ჩემი თავი გინდა, უმაღლეს სასწავლებელში წადი: თუ არ უნივერსიტეტულს, მე არავის გაცევი! უთხრა ქალმა. შექირვებულმა ტიმოთემ ისიც კი აღუთქვა ქალს, უსათუოდ წავალ უმაღლეს სასწავლებელში, ჯვარის დაწერის შემდეგ მაშინვე გავემართებიო, მაგრამ ვერ აცდინა ქალი, ველარაფერში დაარწმუნა და იძულებული შეიქმნა ხელცალიერი გამობრუნებულიყო. კიდევ კარგი, საჯაროდ არ

*) იხ. სურათებიანი დამატება № 38.

ჯ.-კ. სვიმონ ნოშადე (დაჭრილია)

ჯ.-კ. ირაკლი გვალა (დაჭრილია)

ჯ.-კ. დიმიტრი ბადაშვილი (დაჭრილია)

შენეუკვა ჭაბუკი ჯიუტს, თორემ სირცხვილეული დარჩებოდა და თავმოჭრილი.

— ნეტა ლამაზი მაინც იყოს! ერთი ფაფხაქელა გოგო შემეწვარ-შემურული. მარტო სიმდიდრით მოაქვს თავი და იმითი, რომ გიმნაზია დაუსრულებია, ფიქრობდა გულდასერილი ტიმოთე.

და აი ეხლა იმ იმედ გაცრუებული ჭაბუკი ჩააფიქრა გაღალა-ნებულმა მარინემ, სხვა რამ მიმართულება მისცა მის აზრს, ახალი გზა მოაჩვენა მის მისწრაფებას. ეს იყო მიზეზი, რომ სადილის დროს რამდენჯერმე გააპარა ტიმოთემ მზირი თვალი ქალისაკენ, მაგრამ თეთრ ლაწვებზე დახრილი შავი წამწამი ისხლეტამდა მის თვალთაგან ნატყორცს ისარს ტრფობისას. ქალწულის სადღეგრძელო რომ წარმოსთქვა თამადამ, ტიმოთეს უნდოდა თავი გამოეჩინა, სიტყვა ეთქვა, ხოტბა რამ შეეფინა ლამაზისთვის, მაგრამ ვერც ერთ საკუთარ დედა-აზრს ვერ მიაგნო თვის ფიქრთა საღაროში. მოაგონდა რამდენიმე მარჯვე თქმა სამღრთო წერილიდან, ორი სამი ეზხიანი დასკვნაც ფილოსოფიიდან, მაგრამ ქართულად ვერ გადმოიტანა იგი ფრაზები და გაჩუმდა. მღვდელთუხუცესმა კი მარჯვედ შეაქო სინორჩე საზოგადოდ და ახლად შეღერებული ქალწული კერძოდ. ძველმა აჯობა ახალს.

9.

ხალხი გაიშალა სადილთ უკან, აქეთ-იქით გაიფანტა. ტიმოთემ დრო ჩაიგდო და გაიმართოვა მარინე. ახალგაზრდებმა გაიარ-გამოიარეს სახლის წინ, მერე ასცდნენ ხალხს და გადაიარეს ეზო. შეზარხოშებული ჭაბუკი თანდათან ეშხში მოდიოდა და ჭიკჭიკებდა დაუცხრომელად, ათას რამ ფერადს ეტყოდა და საამოს; თან შეუგნებლად უფრო და უფრო იწვედა ქალისაკენ; სცილილობდა ისე ახლო დახრილიყო ლაპარაკში რომ ქალის თმის ბუნჯგალი შეჭებოდა მის სახეს. საუბრის დროს მარჯვენა ხელს სახის წინ უთამაშებდა ქალს, მარცხენა ხელი უკან ეჭირა, მის ზურვისაკენ, და თითებს ხან ჰშლიდა, სტიმავდა და ხან ჰკუმშავდა, ჰკუმშავდა ქორის ბრჭყალებივით: მოუთმენლად უნდოდა ჩაებლუჯა ქალწულის ნაწნავები თუ ტანი და მძლავრად მიეზინდა თავისკენ; თიქმის ველარ შეეკავებინა მას ეს მძლავრი სურვილი. მარინემ შეატყო ახალგაზრდას უკიდურესი აღელვება, შეკრთა და გამობრუნდა, ხალხისაკენ ქმნა პირი. დედაკაცები შორიდან თვალს ადევნებდნენ მათ, ეგონათ გაიტაცებოდა გამოუცდელს აღტყინებული ჭაბუკი და, როცა ქალი აღარ გაჰყვა ვაჟს და შეიმობრუნდა, მოუწონეს ქცევა თუ თავდაჭერილობა.

— ქალი თითქმის უდებოდ არის გაზრდილი, მაგრამ ისე თავდაჭერით იქცევა, თითქო გამოცდილი ოსტატისაგან არისო გაწვრთნილი.

— ჯიშით არის, გენაცვა ყველაფერი: კეთილი და პატიოსანი დედ-მამის შვილია დალოცვილი და ვისგან მიიღებდა შეუფერებელ ქცევას? კვიცი გვარზედა ხტის.

ტიმოთეს კი არ ეჩემა ესეთი თავდაჭერილი მოძრაობა ქალისა; მისმა მოკრთალებამ გაახელა ის, უფრო გაუძლიერა ქალთან ახლო ყოფნის სურვილი. ყოველგვარადა სცილიობდა კვლავ განემართებინა ქალი, მაგრამ ამოდ: მარინე შეერია ტოლ-სწორს და აღარა ჰშორდებოდა მათ. ამ გარემოებამ უფრო მეტად დახარა ჭაბუკი მარინესაკენ და ჩააფიქრა. ქალის სახე აღარც შემდეგ მიეფარა კაცის თვალთაგან და ტიმოთეს გონება უნებლიეთ თავს დას-

ტრილებდა მას, ყოველ მხრიდან აფასებდა მის პიროვნებას, რომ, შეეგნო რამდენად შეეფერებოდა იგი იმ ოცნებას, რომელიც დაესახა მას თავის ცხოვრებაში განსახორციელებლად. მოფიქრებამ ერთი ნაბიჯი კიდევ წაადგმევინა ვაჟს ლამაზ მარინესაკენ და მიიყვინა ზედ იმ ხრამის პირას, წააყენა უფსკრულის იმ დაქანებულ ბექზე, სადაც ერთი განძრევა და კმარა, მცირედი რამ შერხევა, რომ ადამიანი ჩაითრიოს ამოუსვლელ ჯურღმულში ქორწინებისა.

უეცრად კი არ მივიდა ტიმოთე ამ ხრამის პირას, ჯარც მხოლოდ მარინეს ღაღანა სახემ და კდებამოსილობამ მიიზიდა ის ამ ადგილას; გარემოებებიც იქითკენ ეზიდებოდნენ ახალგაზრდას.

სასწავლებელშივე ჩაეყარა საძირკველი ტიმოთეს შეხედულებას (ცხოვრებაზე; ფიქრთა სამფლობელოში მას უკვე დახატული ჰქონდა სახე თვისის შემდეგის ცხოვრებისა და მიზანი მისწრაფებისა. სასწავლებელი ამზადებდა მას მსახურად ეკლესიისა და მთელი თვისი მიმართულობით საყდრის კარებისკენ იწვევდა მას. სიმცროვანვე სამლოწვერილის ფართედ სწავლა, საეკლესიო საკითხების დახეპირება, სამლო საგნებზე წერა-მსჯელობა, ენისა და აზრის ვარჯიშობა საღვთისმეტყველო სიტყვა-პასუხში, მთელი საათობით საყდარში დგომა უძრავად და უმოქმედოდ, — ყველა ეს შეუძნებლად, გარნა განუხრულის თანისთანობით ეკლესიურ ბეჭედს ასვამდა მოზარდის გონებას. მაგრამ იმ სასწავლებელში მთელი მეცადინეობა მიქცეული იყო მოზარდთა გონებაზე და გარეგან ქცევაზე, ხოლო მისი გული, გრძნობათა მისი შესაკრებელი, განზე იყო დატოვებული; მის გრძნობათა ვარჯიშობას შესაფერი ყურადღება არა ჰქონდა მიქცეული; ამისთვის იყო, რომ სამლო სწავლა ვერა ჰბადავდა მოსწავლის გულში სულსა წმიდასა, ვერც განაახლებდა გულსა წრფელსა გვამსა შინა მისსა. მოსწავლის მოქმედებაც მიშვებული იყო, გონების წრთვნის შესაფერად არც მას ავარჯიშებდნენ საეკლესიო მოქმედებებში, არც სათხო საქმეებში, რომ მოსწავლეს ენახა საკუთარ მოძრაობაში განხორციელება იმ სწავლისა და შეეთვისებინა იგი, შეეყვარებინა, როგორც განცხადება თავისი საკუთარის ნებისყოფისა. ამისთვის იყო, რომ მოზარდებმა კარგად იცოდნენ სარწმუნოებრივი მეცნიერება, გარნა მხოლოდ სიტყვით, მხოლოდ ზეპიოდ და იგი ცოდნა არ ამოქმედებდა მათ სულიერ ძალებს, არც განუკვეთლად დაჰკავშირებოდა მათ ზნეობრივ პიროვნებას. მოსწავლეთა მოძავალი ცხოვრების სახეც არ იყო ღვთაებულო მცენარეებზე აგებული, არც ამ ძეგლებათაგან დასკენილი. ბაგე მათი იტყოდა ქეშმარიტებასა, ხოლო გული მათი არა განიცდიდა სიმართლესა; ზორხი მათი აღმოიტყოდა სათქმელთა მათ სამლოთთა, ხოლო ნების ყოფა მათი ვერ ამოდრავებულყო იმ სათქმელებში დასახულ მოქმედებათათვის; ენა მათი ძოუწოდებდა მეუფესა ზეცათასა, ხოლო მარჯვენა მათი ვერ აღასრულებდა მცნებათა მისთა, ამისთვის იყო, რომ მათ გულსაც, მათ ნებისყოფასაც უჩნდებოდა სხვა პატრონი, უცხო ჭირისუფალი, რომელი მიმართავდა მათ სხვა გზაზე და სხვა მიზნისაკენ. ესრე აღზრდილნი ვერ შეიქმნებოდნენ განუხრელ მებრძოლებად სარწმუნოებისათვის, ვერც ეკლესია მიუწოდებდა მათ თვის მსახურებად; ვინც ეკლესიისა არ არის მთელის თვისის არსებით, ის წინააღმდეგია მისი და თუნდ შეიმოსოს სახე სამლოთ, მაინც ვერ შეიქმნება ჭური სულისა წმიდისა და მწყემსი კეთილი.

10.

და ტიმოთეს ნებისყოფას, სამლოთ მისწრაფებისაგან თავისუფალს, მის გრძნობათა კრებულს, ზეციურის სიყვარულისაგან ცალიერს, და-

ეპატრონა ის ძალა, რომელი სიყრმიდანვე აჩრდილივით თანა სდევდა მის ფიქრებს და რომელმა ბოლოს მთლადაც დაიმონა იგი. ეს ძალა იყო ტრფიალი იგი ვერცხლისა.

ბალღებით დატვირთულ ღარიბ ოჯახიდან გამოსული, ქალაქში განადგურებულ კერას შეფარებული, მშიერ-მწყურვალ და ტიტველ-შიშველი, სინათლეს თუ სითბოს მოწყვეტილი, ყოველგვარ სისუფთავეს და მოვლას მოკლებული, ყოველგვარ კეთილს დანატრულებული პატარა შეაკრთო და გახარა უკიდურესმა სიღარიბემ, რომელთან იძულებული იყო ყოველ წამს ებრძოლა, რომ შეენარჩუნებინა სიცოცხლე და უნარი შრომისა. გაჭირვებულ აწყყოსაგან დამდაბლებულ-დაბეჩავებულ თრთოდა შავ-ბნელ მომავალს წინაშე და მძამე ზრუნვა ცხოვრებაზე მკაცრ რამ ლანდალ ასდევნებოდა მის შეძრწუნებულ სულს.

— იმდენი მაინც ისწავლე, ბიჭო, რომ დიაკვნობა იშოვო და ლუკმა პურის მოპოვება შესძლო, თუნდ მწარე ლუკმისა. ერთი მტკაველი მიწა არსად მოგებოვება, მე თითონ ვერაფერში შემოძლიან მოშველება და შენის თავის შემნახავი შენვე უნდა გაჭხდე რაც შეიძლება ჩქარა. თუ არა, გლეხის ბიჭები შენზე ათასჯერ ბედნიერები იქნებიან, ეტყოდა ხოლმე მამა პატარას.

ბალღმა უკვე მწარის გამოცდილებით იცოდა, რომ ეს არ იყო უბრალო სიტყვა მის საშინებლად ნათქვამი, არამედ ღუბჭირი ჭეშმარიტება იყო ის, ხორცმცხსმული, სინამდვილე საშინელი, დიაკვნობა! ეს იმის მამასწავებელი იყო, რომ მას სიკვდილამდის გაჭირვებაში და დამდაბლებაში გაეტარებინა თავისი ყოფა და იმედი აღარ ჰქონიყო ოდესმე აებიჯებინა ცხოვრების უფრო მაღალ თუ სუფთა საფეხურზე. ეს სურათი საფრთხედ ევლინებოდა პატივმოყვარე ბიჭის უემკრთალ გონებას, საშიშ ხატებად მომავალის ცხოვრებისა და სწორედ ეს საზარელი ჩვენება იყო, ძლიერად რომ ელალებოდა მას ბრძოლის გზაზე. ტიმოთეს ყოველგვარ გარჯას იმთავითვე სარჩულად დაედვა ნივთიერ კეთილდღეობისადმი მისწრაფება. თუმცა მოკლებული იყო ის ყოველგვარ ხელშემწყობ გარემოებებს, მაინც მარჯვედ თავს ედვა მძიმე ტვირთი სწავლისა; უნდა ბოლომდის გაეელო ეს ეკლიანი გზა თუნდაც უხამლოს, მთლად ფეხშიშველას. არ უნდა ჩამორჩენოდა სწავლაში ტოლ-სწორს, მხარდამხარ უნდა ეელო მათთან, რომ არ განედევნათ სასწავლებლიდან, რომლის გარეშე მას ყბააშკმული ელოდდა შრომა უდიერი და უნაყოფო, სიღარიბე უკიდურესი და უწმიდური, დამდაბლება საზარელი, განადგურება მთელის პიროვნებისა.

— მაშინ ჩემი ტოლი გლეხის ბიჭები მართლა და ათასჯერ ბედნიერნი იქნებიან ჩემზე: იმათთან ველარ მოვალ შრომაში, რადგან ისინი უკვე გაწრთვნილნი არიან ჯაფაში, დახელოვნებულნი და გაწაფულნი, მე კი არა; იმათ საკუთარი სახლ-კარი აქვთ და მიწა, მე კი უჭერო ვიქნები და უნიადაგო; ისინი სიყრმიდანვე შეჩვეულნი არიან მთლად უბირ ცხოვრებას, მე კი არა... ღმერთმა დამიფაროს!..

— ახ, ერთი გამიმარჯვდეს, ერთი შევსძლო ჩემის ხელით ცხოვრება, ერთი დავალწიო თავი საზარელ ბეჩავობას და ვიცხოვრო ადამიანურად!

როცა გაათავა ტიმოთემ დაბალი სასწავლებელი და ზევით სკოლაში გადავიდა, ცოტა გაფერმკრთალდა მისთვის იგი საშინელი ლანდი საზარელის სიღატაკისა, მაგრამ კი არ განქრა იგი. ახალგაზრდა უკვე გრძობდა თვის მარჯვენაში მკირეოდენ ძალას ცხოვრებასთან საბრძოლველად, ფიქრობდა, რომ ცხოვრება ეხლა მთლად ველარ დამუსრავდა მას, გარნა სწავლას ისევ ისე უყურებდა ის, როგორც მხოლოდ პურის საშოვნელ იარაღს და ნხოლოდ ამ თვალსაზრისით აფასებდა მას. ზევით კლასებში მთლადაც განქარდა მისთვის შიში სიმშლით განლევისა და თანაც ძლიერად იჩინა თავი მისმა თვითმოყვარობამ და უზრუნველ ცხოვრებისადმი ხარბად მისწრაფებამ: ტიმოთე ეხლა იარაღს ისხამდა არამც თუ მხოლოდ ბეჩავად ცხოვრების მოსაგერებლად, არამედ მდიდრულ ცხოვრებაზე იერიშის მისატანად, ბატონკაცური ყოფის დასაპყრობლად და დასამკვიდრებლად. მთლად გაუგებარი იყო ტიმოთესათვის სიტკბოება თვით მეცნიერებისა: სწავლა მისთვის იარაღი იყო ბატონობისა და იარაღი კი არც ტკბილია თავის თავად, არც მწარე; იგი მხოლოდ მომტანია სიტკბოებისა. ისე განვლო ტიმოთემ სასწავლებელი, რომ ვერ იხილა ვერც ზურგიტ კერძო იგი უნისლო ჭეშმარიტება, რომელსაც თავს ევლება მეცნიერება და რომლის თუნდ შორით განცდა შეჭქმნის ადამიანს, ვითარცა ერთს ღმერთთაგანს, თუნდაც ამ სახილველმა განძარცვოს მას სამოსელი ძოწუული და წარსტაცოს სამოთხე ქვეყნიური.

— ქონება ძალაა! ვისაც ფული უჭირამს ხელში, ძლიერიც ის არის. ვერცხლი საზომია ძლიერებისა და ბედნიერებისა. თუ გინდა

ძლიერი იყო ქვეყანასა ზედა ლე კეთილგეყოს შენ, შეიძინე ოქრო იგი სანსახურებლად შენდა.

— სოლომან მეფემ რომ სიბრძნე ითხოვა და არა სიმდიდრე? შეეკითხა ტიმოთეს იოსებ ხეველი.

— აზრიანი კაცი იყო სოლომან მეფე ღ თუ ეხლა ეცხოვრა, ჩვენს დროს, სწორედ სიმდიდრეს შესთხოვდა გამჩენელს და მიეგებდა მასთან ერთად სიბრძნეს, დღეთა სიგრძეს: რამდენი ბრძენია ეხლა უქონლობით დამდაბლებულ-უჩინარი და რამდენს მათგანს დღე შესწრაფება გაჭირებული ცხოვრებით თუ შიმშილ-სიშიშველით.

— შენ ეგრე ამბობ, ქრისტემ კი სთქვა: არა პურითა ხოლო სცხონდების კაცი, არამედ... დაიწყო ერასტო კეთილაიამ, მაგრამ ტიმოთემ სიტყვა გააწყვეტინა.

— ვიცი! არამედ ყოვლითა მასთან სატანითა...

— სიტყვას ბანზე ნუ ავდაბ! მკაცრად შეაყენა თეოფილე მუშიძემ, ქრისტემ სთქვა: არამედ ყოვლითა სიტყვითა, რომელი გამოვალს პირისაგან ღმრთისა, ე. ი. სიბრძნის და ჭეშმარიტების შეგნებით, რადგან ღმერთი არის თვით სიბრძნე გარდუვალის და ჭეშმარიტება სამარადისო.

— მანვე ბრძანა: რა სარგებელ იყოს კაცსა, უკეთუ სოფელი ყოველი შეიძინოს და სული თვისი იზღვიოს, დასძინა ივანე აგარელმა.

— ესომვე ბრძანა: წარვედ, გაჰყიდე მონაგები შენი და მიეცე გლახაკთა და გაქვნიდეს საუნჯე ცათა შინა, ჩაურთო სიტყვა სილოვან კიკიანმა.

— თუ არ შეიძენ, რასლა გაჰყიდი ან რას გასცემ? ვერაფერს! თვითონ შენც უშნო ბარგი შეიქმნები ისეც მძიმედ დატვირთულის ცხოვრებისა, მიუგო ტიმოთემ და ლილინით გასწია კარებისაკენ.

11.

მაგრამ ტყუილად ეგონა ტიმოთეს, რომ ქონება ადვილი შესაძენი იყო, ოღონდ კი მოენდომებინა ადამიანს მისი მოხვეჭა. მას თავისი თავიც ტყუილად წარმოედგინა ახალქმნილ რამ რაინდად, რომელს ქედმოხრილი შეხედებოდა ქვეყანა, და დაემორჩილებოდა უბრძოლველად. ხშირ ჭაღარაშერთულ ცხოვრებას ბევრი ენახა ნამდვილი ბუმბერაზიც, მაგრამ მძლავრად დაედუნა იგი და დაემუხლისთავებინა; რა ყურადღებას მიაქცევდა იგი რალაცა თავალეულს კიას, რომელი უსუსურად აღელვებდა უღვაშს და ეგონა ამირანის ხმაღს ვიქნეც და ვაელვარებო?

სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ ტიმოთემ მოისურვა ახალ რამ გზას დასდგომოდა ცხოვრებისას და არ გაჰყოლოდა მამა-პაპისაგან გაკვალილ ბილიკს. მაგრამ საითაც ფეხი გადადგა, წაბორძიკდა, საითაც გაიქცა, იქით წაიქცა და ბოლოს იძულებული შეიქმნა ისეც იმ კვალს შესდგომოდა, ხატის კარს რომ მიჰყვანდა მისთანა ვაჟბატონები: დაასკვნა მღვდლად კურთხეულიყო, როგორც სჩვევოდა ეს მის წინაპართ. საცოლოს ძებნაშიაც უნებლიეთ მათსვე შეხედულობას დაუბრუნდა.

— სამღვდელო კაცს სჯობს მეუღლეც ეკლესიის მსახურთა ოჯახიდანა ჰყვანდეს გამოსული: მას დაბადებიდანვე შესისხლბორცებული ექნება ის თავისებური აზროვნება და ცხოვრებაზე შეხედულობა, რომელიც უკვე საუფროებით არის დამუშავებული ამ წოდებაში, გაეგონა მას თავის მამისაგან.

ამნაირ გარემოებაში იყო ტიმოთე და ამგვარ აზროვნებას დასდგომოდა, როდესაც იგი შეხვდა მარინეს და ნდომის თვლით შეხედა მას: იგი უკვე დაჰბრუნებოდა თავის წოდებას და აპირობდ შეელო კარი ეკლესიისა

— ესე ემჯობინება! თანამდებობა ნაცნობია და ხელობა უკვე შესწავლილი. მრევლს კარგს ჩავიგდებ ხელში, რადგან უფლება მიჭირავს. არა უშავს რა; თუნდ ქალაქ გარედაც იყოს ჯერჯერობით ოღონდ კი ახლო სადმე და მდიდარ ადვილას. საშრომი მაგდენი ამ მექნება და შემეძლება თავისუფლად ვიმოქმედო. სოფლიურ საქმეებ მოვკიდებ ხელს: საქონელს გავიჩენ, ხვნა-თესვას მივყვები, ცხვარ ჩავუზიარებ, ვენახებს დავიგირავებ, მამულს შევიძენ ხელსაყრელ ფაშაში; ფულს ავათამაშებ და ყველაფერს ჰქვას ავადევენებ. თუ ფულს ფულს იგებს, თანხა და განჭირახობა ერთიორად აქცევენ დოვლათს ახლა ჯამაგირი, ახლა მრევლისაგან შემოსავალი და შეივსება ნენელა საწყაული. ადამიანს თუ კარგადა აქვს გაკვლეული მიზანცხოვრებისა, მისი მოქმედება ხეავიანი იქნება და გამარჯვებულ ფიქრობდა სამღვდელოდ შემზადებული.

(შემდეგი იქნება).

გ. ბარნოვი